

Soojamajandus

Adven on koostöös linnaga ja KIK-i toel rajamas Sauele uut puiduhakke katlamaja lk 2

Toetus

Saue vald toetab Eesti suurimat äriideede konkurssi „Ajujaht“ lk 2

Haridus

Teenekas õpetaja 2017 on Heiti Lumiste lk 4

Hea tegu

Verekeskus kutsub Saue inimesi sügisesele doonoripäevale lk 11

Benvenuto, Luca! Willkommen, Constantin! lk 5

SAUE SÕNA

NR 19 (495)
20. oktoober
2017

Saue Linnavolikogu ja Saue Linnavalitsuse infoleht

Oma hääle andis 60,3% valijatest

Saue Sõna

2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel oli Saue valla valijate nimekirja kantud 16 461 hääleõiguslikku isikut. Hääletamisest võttis osa 9 920 valijat, s.o 60,3%, kehtivaks tunnistati 9878 häält.

Kõige enam hääli kogusid Andres Laisk (1075), Madis Milling (667), Henn Põlluaas (546), Riho Johanson (279) ja Ero Kaljuste (225).

Keskpäevaelne aeg Saue linna valimisjaoskonnas

- ◆ Hääli kokku: 9878
- ◆ Lihtkvoot: 365,85185
- ◆ 5% künnis: 493.9
- ◆ Mandate: 27
- ◆ www.valimised.ee

Igal toolil nelja kandidaadi hääled. Fotod: Sirje Piirsoo

Jaoskonnakomisjon valimisedeleid sorteerimas

Valimistulemus www.valimised.ee

Nimekiri	Hääli	% häälest
Saue valimisliit „Koostöö - Meie vald“	4419	44.7%
Eesti Reformierakond	1647	16.7%
Eesti Keskerakond	968	9.8%
Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	963	9.7%
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	938	9.5%
Valimisliit Meie	563	5.7%
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	351	3.6%
Üsikkandidaadid	29	0.3%
KOKKU	9878	100%

16. oktoobril 2017 tegi Saue valla valimiskomisjon jaoskonnakomisjonidelt laekunud protokollide alusel ning elektrooniliselt hääletanud valijate hääletamistulemuste alusel kindlaks valijate nimekirjadesse kantud valijate arvu, hääletamisedeli saanud valijate arvu, hääletamisest osavõtnud valijate arvu, kehtetute hääletamisedelite arvu ning kandidaatidele, erakondadele ja valimisliitudele antud häälte arvu. Saadud tulemust kontrolliti hääletamisedelite ülelugemise teel.

Valimiskomisjon kinnitas hääletamistulemuste protokollid ja valimistulemuste protokollid.

Kui valimiskomisjoni otsuste või toimingute kohta kaebusi ei esitata, koguneb Saue valla valimiskomisjon volikogu liikmete, asendusliikmete ja lisamandaatide registreerimiseks 23. oktoobril 2017 kell 11.00.

Volikogu liikmed hetkeseisuga

Saue valimisliit „Koostöö - Meie vald“ 13 mandaati

ANDRES LAISK
EERO KALJUSTE
JAANUS KALLION
TOOMAS ARTMA
TIIA ROSENBERG
NILS JOONAS PÖLDME
ENN KARU
TORMI TABOR
DIANA POUDEL
AAVO SÖRMUS
EINAR ALLIKSAAR
MARIS ZERNAND-VILSON
KULDAR PAJU

Eesti Reformierakond 5 mandaati

MADIS MILLING
RIHO JOHANSON
HARRY PAJUNDI
TIIT ISOP
KAIRE SILDNIK

Eesti Keskerakond 3 mandaati

TOOMAS VITSUT
JUHAN SÄRGAVA
VALERI ALBA

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 3 mandaati

VALDIS TOOMAST
KAIDO KATALSEPP
ANDRES KAARMANN

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond 2 mandaati

HENN PÖLLUAAS
TÕNU URVA

Valimisliit Meie 1 mandaat

MIHHAIL JALLAJAS

Septembris 2017 avas Adven uue, 1,4 miljonit eurot maksnud puiduhakke katlamaja Laagris.

Foto: Adven Eesti

Saue linn astub samme soodsama toasooja poole

Adven Eesti

Energiaettevõtte Adven on koostöös Saue linnaga ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) toel rajamas Sauele uut puiduhakke töötavat katlamaja. Tänapäevase katlamaja asukoht selge: valminud on detailplaneering, mille edukas menetlemine annab Saue elanikele võimaluse soodsamat toasooja nautida juba ülejäämisel talvel.

Adven Eesti juhatuse esimehe Urmo Heinami sõnul on viimased aastad näidanud, et maagaasi hinna muutlikkuse ja kasvavate aktsiiside tõttu saab pikaajalisi plaane teha ainult

kohalikku ja stabiilse hinnaga puiduhakke kasutades.

„Uuele puiduhakke katlamajale otsisime koostöös linnaga sobilikku kohta ligi viis aastat. Meie jaoks on oluline, et katlamaja ei häiriks liigselt elanike igapäevaelu ja asukoht võimaldaks selle rajada kuludega, mis looks Saue inimestele võimaluse saada oluline toasooja hinnavõit. Linnavalitsus oli meile konstruktiivseks partneriks, kellega koostöös tänase lahenduseni jõudsime,“ tunnustas Heinam linna hea koostöö eest.

Saue linna Harry Pajundi sõnul on Kasesalu piirkonna valik Adven Eesti hakkepuidu katlamaja rajamiseks ilmekas

näide omavalitsuse koostööst ettevõtjatega. „Tegemist on olukorraga, mis on kasulik kõigile osapooltele. Adven saab Saue linna kahe katlamaja kombineeritud töö ja stabiilse hinnaga puiduhakke kasutamise võimaldada tootmiskulusid, mille tulemusena langeb kaugkütte sooja hind elanikele. Lisandväärtusena saab linn koostöös Sami AS-i ja Adven Eestiga Kasesalu tänava läbimurde, mida selle piirkonna ettevõtjad on aastaid oodanud,“ selgitas Pajundi.

Heinam ütles, et Adveni eesmärgiks on taotleda uut puiduhakke töötava katlamaja rajamiseks toetust KIK-i järgmises taotlusvoorus. „Järjekordne

taotlusvoor avatakse kõigi eelduste kohaselt sel talvel. Kui kõik kulgeb positiivse stsenaariumi kohaselt, saab uus katlamaja esimese soojuse Saue elanikele toota juba 2019. aasta talvel,“ rääkis Heinam.

Täna toodavad Saue soojust 2002. aastal paigaldatud gaasikatlad. Kuna gaasihinnad sõltuvad maailmaturu naftahindadest, mis on kõigi prognooside kohaselt liikumas vaid tõusvas joones, oli Saue naftahindade tippaegadel soojuse hinnaks üle 76 €/MWh. Täna on Saue soojuse hinnaks 60 €/MWh. Ehitades puiduhakke töötava katlamaja, toob see mitte ainult olulise hinnavõidu, vaid ka

stabiilsema hinna. Arvutused näitavad, et stabiilse hinnaga puiduhakke töötava katlamaja on võimalik saavutada ligi 10% soodsam hind.

Uus katlamaja rajatakse planeeritud tööstuspiirkonda, Tule ja Kasesalu tänava vahel asuvalle kinnistule. Katlamaja hakkab teenindama kogu linna kaugküttevõrku ja töötava puiduhakke, võimaldades ka tükkturba kasutamist. Väga külmade talvapäevade ja plaaniliste hoolduste korral toodavad sooja ka alles jäävad gaasikatlad. Juba täna osaleb Adven koos linna ja teiste ettevõtetega tööstuspiirkonnas asuva Kasesalu tänava ehitamises.

Saue vald toetab Eesti suurimat äriideede konkurssi „Ajujaht“

Koduvald

Saue vald toetab Eesti suurimat äriideede konkurssi „Ajujaht“: annab panuse üldisesse auhinnafondi, paneb välja eriauhinna parimale naisettevõtjast juhiga tiimile ja parimale Saue ühendvalla tulnud maamajandust väärindavale ideele.

„Ajujaht“ ootab ideid 29. oktoobrini

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) ellu kutsutud „Ajujaht“ on Eesti suurim äriideede konkurss, kus igaüks saab end turvalises keskkonnas proovile panna. 11. hooajal kandideerivad osalejad 60 000 euro suurusele auhinnafondile.

Osaleda võivad kõik: koolilapsed, tudengid, juba töö-

turul kanda kinnitanud, aga ka need, kes on uute väljakutsete jahil.

„Ajujaht“ ootab ideid 29. oktoobrini. Konkursil osalemise tingimusi on vaid üks - selle ideega ei ole rohkem kui kuus kuud enne esitamise tähtaega teenitud tulu.

Auhinnafond pakub võimaluse algkapitali hankimiseks

Mentorid tagavad kõrgetasemel ekspertiisi, koolitused annavad teadmisi idufirma loomiseks. Lisaks ei saa alihinnata kasulike kontaktide loomise väärtust: ülemöödunud hooaja võitja Timbeteri eestvedaja Anna-Greta Tsahkna tutvus praeguste kolleegidega Garage48 üritusel, kus nad valiti otse „Ajujahi“ järgmisse

Osalemistingimused, tähtajad ja lisainfo

- ◇ www.ajujaht.ee
- ◇ <https://www.facebook.com/Ajujaht/>

vooru. Samuti ei paku ükski teine äriideede konkurss sellist nähtavust kui „Ajujaht“, kuna televisiooni eetriaeg on kallis – Taxify žürii südant ei võitnud, kuid televisioon tegi nad nähtavaks investoritele.

Saue vald otsustas anda oma panuse „Ajujahi“ auhinnafondi, kuna kontseptsioon,

et mõne sõprus- või seltskonna hullumeelsest ideest või mõtteväljatusest vormubki läbi konkursi reaalse ettevõtte või toode või teenus, on väga inspireeriv.

Ka on ettevõtlusvaimu levimine Saue ühendvalla kontekstis oluline, sest kui näiteks kuskil metsatalus tehakse tööd ja luuakse väärtust ja ühel hetkel ehk ka kodupiirkonda reaalseid töökohti, siis võidab sellest terve kogukond.

Auhind naisettevõtjale ja maamajandust väärindavale ideele

Kuna naisettevõtjate vahetuse üle kurdetakse viimasel ajal Eestis üsnä tihhti, siis otsustas Saue vald anda

välja 3000-eurose eriauhinna just parimale naisettevõtjast juhiga tiimile. See tiim ei pea pärinema ilmtingimata Saue ühendvalla piirest (mis oleks muidugi ekstra boonuseks, kui see nii oleks), toonitada tahetakse naiste ettevõtlusvaimu ja -võimekust üldisemalt.

Küll aga on tänane Saue vald suhteliselt põllumajanduskeskne, sama võib üldistavalt öelda ka ühendvalla kontekstis, sest tegemist on ju valdavalt maapiirkonnaga.

Seega teine eriauhind 2000 euro väärtuses on välja pandud parimale maamajandust väärindavale ideele, mille ajud ja algus on just selle piirkonna - Nissi, Kernu, Saue linna ja valla - inimestes.

Ülevaade Saue Linnavalitsuse istungitest

Sirje Piirsoo

Saue Linnavalitsuse 11. oktoobri istungi päevakorras oli 33 küsimust.

Saue Linnavalitsus

- ◇ Kehtestas Saue Noorekeskuse arengukava aastateks 2018-2023.
- ◇ Määras Saue Noortekeskuse juhataja Kristi Paasi lapsehoolduspuhkusel viibimise ajal juhataja kohusetäitjaks noortekeskuse projektijuhi Kirke Kasari alates 27. novembrist 2017 kuni juhataja tööle naasmiseni.
- ◇ Väljastas järgmised projekterimistingimused: Segu tn 15 üksikelamu, Segu tn 17 üksikelamu, Segu tn 19 üksikelamu, Segu tn 21 üksikelamu, Segu tn 25 kahe korteriga elamu, Segu tn 27 kahe korteriga elamu, Segu tn 29 kahe korteriga elamu, Segu tn 31 kahe korteriga elamu, Paju tn 16
- laohoone ning Tule põik 2 lao- ja ärihoone.
- ◇ Väljastas kasutusloa Pärnasalu tn 30a 14 korteriga elamule. Rauna põik 7 üksikelamule, Tule tn 23 kinnistu gaasitorustikule ja liitumispunktile ning Kivikangru tn 14 üksikelamule
- ◇ Väljastas ehitusloa automaattankla püstitamiseks Tule tn 50.
- ◇ Pikendas isikuga munitsipaalaluruumi üürilepingut.
- ◇ Otsustas maksta sissetulekust sõltuvat toetust kogusummas 1005 eurot 18 abivajajale.
- ◇ Tunnistas kehtetuks Saue Linnavalitsuse 16.03.2016 korralduse nr 91 „Hooldaja määramine“.
- ◇ Määras hooldaja kolmele puudega isikule.
- ◇ Otsustas maksta erandkorras eralasteasutuse toetust kahele perele.
- ◇ Muutis Saue linna 2017. aasta eelarve alaeelarvete

- detailse jaotuse lisa 1 Saue Linna Raamatukogu osas.
- ◇ Tunnistas lihthankel „Midrimaa lasteaia energiatõhususe edendamise projekterimistööd“ edukaks P.P. Projekt OÜ pakkumuse.
- ◇ Seadis isikliku kasutusõiguse AS-i Tallinna Vesi kasuks Saue linna omandis olevale Tammelehe tänavale projekteritavale kanalisatsioonitorustikule, mis on vajalik kinnistu Kivipõllu tn 38 heitvete kanaliseerimiseks.
- ◇ Eraldas mittetulunduslikuks tegevuseks toetust järgmiselt: Saue Kergejõustikuklubile 400 eurot noortele võistlussärkide ostmiseks; Saue Tenniseklubile 378 eurot raamatupidamiskulude katteks ja koolivaheaja turniiril osalemiseks; MTÜ-le Keila Korvpallikool 128 eurot raamatupidamiskulude katteks; MTÜ-le Sagittarius 628 eurot raamatupidamiskulude katteks ja treeningmattide

- ostmiseks; MTÜ-le Spordiklubi Saue Tammed 337 eurot halduskulude ja sportlase osalemiskulude katteks rattaorienteerumise MM-il Leedus; Saue Taekwondoklubile 1 450 eurot sportlase osalemiseks tiitlivõistlustel Riias ja Serbias ning noorsportlaste osalemiseks võistlustel Lätis, Leedus, Peterburis ja Soomes; Saue Korvpalliklubi MTÜ-le 1 500 eurot osalemiseks Eesti Meeste Amatööriiga võistlustel; HOBZone spordiklubi MTÜ-le 1 000 eurot noorte osalemiseks Eesti meistrivõistlustel, Soome meistrivõistlustel ja Läti droonivõistluste sarjas; Saue Folk MTÜ-le 200 eurot tantsuõpetaja osalemiseks 6. taseme tantsuõpetaja koolitusel; MTÜ-le Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester 1 100 eurot 2017. aasta kontsertide, laagrite ja sarja „Saue Kontserdisügis 2017“ korraldamiseks; MTÜ-le Sinimustvalge Saue 1 100 eurot aastalõpupeo „Tantsuga uude aastasse“ korraldamiseks.
- ◇ Nõustus XI Staadionijooksu korraldamisega 11. novembril kell 11-14 Saue linna staadionil, korraldaja Saue Spordikeskus.

- ◇ Kinnitas riigihanke „Saue linna teede, tänavate ja haljasalade aastaringne hoolitus“ hankedokumendid.

16. oktoobri erakorralisel istungil oli päevakorras kuus küsimust.

Saue Linnavalitsus

- ◇ Otsustas sõlmida AS-iga Swedbank laenulepingu summas 700 000 eurot.
- ◇ Tunnistas avatud hankemenetlusega riigihankel „Saue linna Spordihalli ehitushange“ edukaks OÜ Fund Ehitus pakkumuse.
- ◇ Kehtestas Saue Huvikeskuse arengukava aastateks 2017-2020.
- ◇ Nõustus EELK Misjonikeskuse kirikupäevade korraldamisega 17. oktoobril kell 11-20 ja 19. oktoobril kell 14-20 Saue keskuse pargi haljasalal ning Kuuseheki tänav ja raudtee vahelisel alal.
- ◇ Eraldas reservfondist 12 335 eurot ühinemisega seotud koondamishüvitiste katteks ja 13 340 eurot Saue Linnavolikogu 21.09.2017 otsuse nr 190 täitmiseks.
- ◇ Lubas Saue Jalgpalliklubil tasuta kasutada gümnaasiumi saali lastevanemate koosoleku läbiviimiseks.

Hea Saue elanik!

**AITÄH
USALDUSE
JA TOETUSE EEST.
AITÄH,
ET TOETASID
TUGEVAID SAUET.**

Reformierakonna kandidaadid

Reform
Parem Eesti Sinule!

Koolitoetus – ühekordne toetus esimesse klassi astuvale lapsele

Heli Joon
Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna juht

Koolitoetus on ühekordne toetus esimesse klassi astuva lapse toetamiseks, selle suurus on 70 eurot.

2017. aastal makstakse koolitoetust lapsevanemale tingimusel, et laps ja lapse mõlemad vanemad on Saue linna elanikud lapse esmakordsel kooli minemise hetkel, s.o 1. septembril 2017, ja nad on olnud Saue linna elanikud seisuga 31. detsember 2016.

Üksikvanemal on õigus saada toetust kogu toetusmäärast ulatuses.

Kui 31. detsembril 2016 oli

või kui 1. septembril 2017 on Saue linna elanik ainult üks lapse vanematest, määratakse koolitoetust pool toetusmäärast, s.o 35 eurot.

Taotlused koolitoetuse saamiseks tuleb linnavalitsusele esitada hiljemalt 30. oktoobriks 2017. Taotluse blankett on kättesaadav elektroonselt Saue linna kodulehel www.saue.ee või paberandjal Saue Linnavalitsuse infoletis. Digitaalselt allkirjastatud taotlused saatke aadressil saue@saue.ee.

Koolitoetus makstakse taotlejale hiljemalt 30. novembriks 2017.

Info telefonil 679 0174 või e-posti aadressil heli.joon@saue.ee.

Tähelepanu Saue linna vabaihendused!

Saue linna vabaihenduste (seltsid, klubid, seltsingud, MTÜ-d) ümarlaud toimub **21. novembril algusega kell 18.00** Koplimaldise talus.

Osavõtusoovist palun teatada hiljemalt 30. oktoobriks e-posti aadressil huvikeskus@saue.ee.

Osalustasu on 5 eurot.

Teenekas õpetaja 2017 on Heiti Lumiste

Saue Sõna

Tänavu valis Saue linn kuueandat korda teenekat õpetajat. Selle auväärse tiitli pälvis Heiti Lumiste, Saue Gümnaasiumi 48 aasta pikkuse staažiga kehalise kasvatuse õpetaja, kes töötab Saue alates aastast 1994.

Aasta õpetaja tiitliga tunnustati Saue Gümnaasiumi klassiõpetajat Lea Jaansood, Saue lasteaia Midrimaa õpetajat Liisa Ojapõldu ja Saue Huvikeskuse kunstiõpetajat Anneli Lupp.

Õpetajate päeva tähistame 5. oktoobril, sestap olid just sel päeval kõik gümnaasiumi, lasteaia, muusikakooli, noortekeskuse ja huvikeskuse pedagoogid oodatud Padise kastelli tänuaktusele, millel pakkusid kustumatuid elamusi ooperiklassikaga laulvad kelnerid Maris Liloson ja Rene Soom.

Teeneka ja aasta õpetaja konkursi komisjon

Abilinnapea Andres Kaarmann, hoolekogude esindajad Anu Alatsei, Argo Ladva, Kalev Israel ja Andrus Oruste, Saue Linnavolikogu hariduskomisjoni liige Anne Teetamm ning kultuuri-, haridus- ja spordivaldkonna peaspetsialist Margit Ots.

Neid saatis klaveril Siim Selise.

Lisaks linnasisesele konkursile kuulus tunnustus ja tänu Saue Gümnaasiumi tehnoloogiaõpetaja Valmar Kaurile, kes valiti Harjumaa 2017. aasta põhikooliõpetajaks, ning Saue Gümnaasiumi vene keele õpetaja Jelena Laanjärvele, kes oli esitatud Harjumaa 2017. aasta klassijuhataja nominendiks.

Vasakult: Liisa Ojapõld, linnapea Harry Pajundi, Anneli Lupp, Lea Jaansoo, Heiti Lumiste, abilinnapea Andres Kaarmann. Fotod: Sirje Piirsoo

Tähtpäevaliste üllatus oli suur, kui ettekandjad ühtäkki ooperiaariatega alustasid

Nominendid teeneka õpetaja tiitlile aastal 2017

- ◇ Saue Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja Heiti Lumiste
- ◇ Saue Muusikakooli direktor Kristiina Liivik
- ◇ Saue Gümnaasiumi vene keele õpetaja Jelena Laanjärve

Nominendid aasta õpetaja tiitlile aastal 2017

- ◇ Saue Gümnaasiumi keemiaõpetaja Külli Vita
- ◇ Saue Gümnaasiumi klassiõpetaja Lea Jaansoo
- ◇ Saue lasteaia Midrimaa õpetaja Liisa Ojapõld
- ◇ Saue Huvikeskuse kunstiõpetaja Anneli Lupp
- ◇ Saue Muusikakooli õpetaja Andreas Aben

Tantsuhoos

Gümnaasiumi tantsijad Klaipedas

Malle Liiv Juhendaja

Saue Gümnaasiumi 6. ja 8. klassi rahvatantsurühm osales Klaipeda linna juubelikontserdil.

Meie sõpruskool Klaipedas tähistas linna 765. sünnipäeva 22. septembril. Külla olid kutsutud sõbrad Eestist, Lätist ja Viiniusest.

Meie kava koosnes põhiliselt folkloorsetest tantsudest. Väga ilusa ja nauditava kavaga esinesid lätlased. Kontserti filmis

meie õpetaja Alexei Alexeev.

Järgmisel päeval pärast kontseri ja enne kojusõitu käisime Nida poolsaarel Nõidade mäel ning külastasime Delfinaariumi.

Delfiinide etendus pakkus tõelist naudingut. Pärast etendust istusime bussi ja algaski kojusõit.

Täname Saue Gümnaasiumi ja Saue linna toetuse eest. Ootame oma rühma täiendavalt tantsijaid. Ees ootavad esinemised Harjumaa tantsupeol ja võimalusel mõni festival.

Nõidade mäel.

Fotod: Alexei Alexeev

Neljapäeval, 16. novembril 2017
VI Saue Gümnaasiumi filmifestival

SNOFF 2017

SAUE NOORTEFILMI FESTIVAL

Festivalile esitatud filmide vaatamine
Saue Gümnaasiumi aulas:
kell 10.15 1.-4. klassid
kell 11.20 5.-9. klassid
kell 12.25 10.-12. klassid

Ootame filme järgmistes vanusekategoriates:
ALGKLASSID PÕHIKOOL GÜMNAASIUM

Filmide teemad:
maailma muinasjutud, anekdoodid,
telereportaazid, uudised, muusikavideod, TV saated,
sotsiaalreklaamid, lühifilmid

Filmi pikkus võib olla kuni 7 minutit
Lae oma film ülesse www.youtube.com
kanalisse ning lisa oma filmi link registreerimisanketi
Registreerimisanketi leiad www.sau.edu.ee
Viimane päev filmide esitamiseks on 3. novembril 2017

Festivalile esitatud tööde hindamine toimub järgmiselt:
* eelvoorus valitakse välja festivalil esitamisele tulevad filmid
* festivalile esitatud filmidest valitakse välja tööd, mis kuuluvad autasustamisele peale filmide vaatamist
* auhindade üleandmine Saue Gümnaasiumi sünnipäeva-aktusel, 24. novembril 2017

Filme hindab žürii ja parimatele auhindad!
Info aadressil alexeialexeev@sau.edu.ee

Luca (paremal) jääb Eestisse aastaks, Constantini (vasakul) koolipraktika lõpeb detsembri keskel. Foto: Kirke Kasari

Benvenuto, Luca! Willkommen, Constantin!

Kirke Kasari Noortejuht

Igal aastal rikastavad Saue Noortekeskuse tegevusi praktikandid Saksamaa ülikoolidest ja Euroopa vabatahtliku teenistust läbivad välisvabatahtlikud.

Kui eelmisel hooajal moodustasid meie väliskülalised väga naiseliku seltskonna, siis sellel aastal võrus-tame kahte vahvat noormeest.

Esimesena saabus Eestisse Luca Itaaliast, kes läbib siin aastapikkust Euroopa vabatahtliku teenistust. Paar nädalat hiljem jõudis siia ka üle kahe-meetrine Constantin Saksamaalt, kes on noortekeskuses koolipraktikal ja jääb meie juurde detsembri keskpaigani.

22-aastane Luca on pärit Torinost Enne vabatahtliku teenistuse alustamist õppis ta seal arhitektuuri.

Suur reisihimu on teda viinud pea kõikidesse Euroopa riikidesse. Ka Eestis on Luca juba eelnevalt käinud.

Eesti puhul köidab teda eelkõige kaunis loodus. Eestlasi peab Luca lahketeks ja alati abivalmiteks.

Kõik need positiivsed kogemused aitasid kaasa otsusele valida just Eesti oma vabatahtliku teenistuse sihtkohaks.

Noortekeskuse valimisele aitas kaasa Luca ema, kes juhib Torinos lasteaeda ning äratas temas juba aastaid tagasi huvi laste ja noorte vastu.

Üks eesmärk, mida noormees soovib vabatahtliku teenistuse ajaga saavutada, on eesti keele põhilise sõnavara õppimine ja noortele põnevate tegevuste pakkumine.

Luca suur hobi on fotograafia ja talle meeldib mängida lauamänge.

19-aastane Constantin elab Kölnis

Ta õpib kohalikus kõrgkoolis, et tulevikus saada õpetajaks. Vaba aega meeldib talle veeta sportlikult.

Ta armastab mängida jalgpalli ja ka ise tulevasi jalgpallureid treenida.

Kahe kuu jooksul soovib ta õppida tundma Eestit ja eestlasi, soovib saada teadmisi Eesti ja Saksa laste eripäradest ning kogeda teises kultuuris elamist.

Esmamulje Eestist on Constantini väga hea, olgugi, et siin on tema hinnangul oluliselt külmem kui Saksamaal.

Sarnaselt Lucale meeldib ka temale Eestimaa kaunis loodus ja lahked inimesed.

Tulge noortekeskusesse noormees-tega tutvuma, saksa ja itaalia keelt õppima ning niisama mängima!

Kas sina oled silmapaistev?

Maanteeamet

Alanud on kuud, kui pimedal ajal liikuvad jalakäijad ja ratturid kõige enam õnnetustesse sattuvad.

Oled märganud, et autosõitjale jääb jalakäija või rattur sageli märkamatuks? Näha võib vaid helkurit. Just helkur on see, mis kaitseb. See ei ole iluasi, veel vähem mänguasi - helkur on odavaim elukindlustus.

Ja liiklusseadus kohustab kõiki - jalakäijaid, tervisesportlasi, rattureid või rulluisutajaid - end pimedal ajal helkuri või valgusallikaga nähtavaks tegema.

Millal ja kuidas kanda?

Et helkur säraks, peab sellele paistma valgus, kuna helkur peegeldab valgust tagasi. See efekt on parim pimedal ajal. Samas on sügised ja talvised päevadki hämarad. Seega on helkuri kandmine ka päevasel ajal hea mõte.

Jalakäijahelkur on soovitatav riputada 50-80 cm kõrgusele maapinnast ja mõlemale küljele. Et ohud varitsevad maa- ja linnakeskkonnas, ülekäigurajal, kõnniteel või bussitaskus ning maantee ääres kõndides või teed ületades, on soovituslik kanda korraga mitut eri funktsiooniga valgust peegeldavat toodet.

Ennast nähtavaks teha on lihtne ja võimalusi selleks on palju

Eri suuruse ja kujuga jalakäijahelkuri ning ohutusvesti kõrval on viimastel aastatel enda nähtavaks tegemise vahendite hulka lisandunud innovaatilisi lahendusi, mis pakuvad iseseisvalt või koos klassikalise helkuriga pimedal ajal liikudes tõhusat kaitset.

Helkiv aerosool, laetav helkur, rattasusside katted, helendav seljakotikate, helkurilõngast ja -niidist tooted, helkurkleebised, helendav teip, helkurribadega kindad, helkurpulgad jalgratta kodaratele, ratta märgutuled, kodara- ja rattahelkurid, LED jalanõud, rullhelkur, pehme helkur, helkurpross ja helkurtraktsid - valik on sinu. www.silmapaistev.ee

Üks võimalus end nähtavaks teha – helendav seljakotikate. Foto: silmapaistev.ee

Milline on sertifitseeritud helkur?

Helkurtoodet ei tasu valida hinna järgi, vaid selle põhjal, kas märgistusele esitatavad nõuded on täidetud ja kas helkuri suurus on lubatu piires. Sertifitseeritud toode on läbinud laboratoorse peegelduvusomaduste mõõtmise ja selle valgust peegeldav pind on piisava suurusega, tagamaks pimedal ajal märgatavust.

Pakendil peab olema kirjas

◇ Toote nimetus: kui pakendil puudub nimetus „helkur“, ei pruugi olla tegemist kvaliteetse helkuriga.

Andmed tootja kohta

◇ CE – vastavusmargis tootel või selle pakendil.

◇ Viide standardile EN 13356:2001. See sätestab nõuded helkuri kvaliteedile. Helkuril peab olema peegeldavat pinda vähemalt 15-50 cm² ühe külje kohta. Samuti on standardis määratud helkuri reflekteeriva ala tagasipeegeldumise omadused. Eelista alati pigem suuremaid kui väiksemaid helkureid. Jälgi, et helkuri pinnal olev kiri või trükipilt ei oleks ülemäära suur ega ei kataks kogu helkurit.

◇ Eestikeelne kasutusjuhend teksti või pildina.

„Kõik meestest“ 10. novembril Saue Kontserdisaalis

Saue Huvikeskus

Vana Baskini Teater tuleb sauelastele 10. novembril kell 19 Saue Kontserdisaali külla etendusega „Kõik meestest“.

„Kõik meestest“ jutustab meile sõbralikult enesekriitilise loo meheks olemisest, toob suule muheda naeratuse, aga

silmanurka härda pisara. Olgu, kuidas on, aga meeste striptiisita ei saa me sel korral kuidagi hakkama.

Lavastaja Eero Spriit, kunstnik Jaak Vaus, tõlkija Hendrik Lindepuu. Mängivad Tarvo Krall, Raivo Mets ja Janek Sarapson.

Piletid müügil Saue Huvikeskuses ja Piletimaailmas hinnaga 14 / 16 eurot.

Ajaloohommik Midrimaal ja sünnipäevapidu pildis

Midrimaa pere

Käimas on lasteaia Midrimaa 55. sünnipäeva kuu, 3. oktoobri ajaloohommikul tegi lasteaed tagasivaate 55 aastasse ja lasteaegade tekkeloosse Eesti Vabariigis. Külla olid kutsutud ka moodustuva ühendvalla teised lasteaiad.

Ajaloohommikut alustasid lapsed Arvo Pärdi mitmeid põlvkondi ühendava lauluga „Mina olen juba suur“ (Käin juba lasteaias). Teadaolevalt oli ka Arvo Pärdi ema lasteaednik.

Vanim Eesti lasteaed on Sindi lasteaed Pärnumaal

Mare Torm, Tallinna Ülikooli Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi endine haridusloospetsialist ja Eesti lasteaegade ajaloo uurija, tegi väga huvitava ülevaate rahvusliku lasteaia kujunemisest ja koolieelsest kasvatuses Eestis 19. sajandist kuni tänapäevani välja. Nagu tänapäeval, nii ka Eesti Vabariigi ajal olid olemas üksikud munitsipaallasteaiad ja mitmed eralasteaiad. Valdavalt paiknesid need suurtes linnades. Vanim Eesti lasteaed on Sindi lasteaed Pärnumaal.

Lasteaedade hulga suuremine algas nõukogude ajal, mil ehitati kõikidesse Eesti piirkondadesse mitmeid lasteaedu, mis on äratuntavad sarnaste projektide järgi. Ka süsteemne ja ministeeriumi reguleeritud kasvatamise ning õpetamise metoodika sai alguse nõukogude ajal.

Eesti lasteaiad eristuvad läneriikidest tugeva muusika- ja liikumisõpetuse, hea toitlustuse ning põhjaliku planeerimise ja õpetamise metoodika poolest.

Meeli Paju rääkis Saue lasteaia saamisloost

Direktor Diana Kuntori sõnul on väga suur väärtus, et ajaloohommikul sai rääkida esimene juhataja Meeli Paju, kellest sai Eesti Põllumajandustehnika Keila osakonna Saue lastepäevakodu juhataja 1. oktoobril 1962.

Meeli Paju sõnul oli üle poole sajandi tagune lasteaia loomine väga huvitav töö, sest alustati nullist ja eelnev kogemus puudus. Kõike tehti õhina ja rõõmuga ning lasteaed oli väga ühtehoidev pere.

Meeli Paju meenutab: „Hädavajaliku mööbli, pesu ja köögiinventari, natuke män-

Diana Kuntor: „Minult on mitmel korral küsitud, kas lasteaed on lapsele teine kodu? Olen kindlalt arvamusel, et kodusid saab olla vaid üks. Kodu teevad koduks meile kõige armsamad ja lähedasemad inimesed. Ja kuigi peaaegu kõik Saue lapsed veedavad enne kooliminekut suure osa oma ajast Midrimaal, siis koduks me ei pretendeeri, aga me tahame olla lapse jaoks turvaline, hubane, põnev ja hoolivate inimestega paik, kuhu saab rahuliku meelega tulla ja hea tujuga oma koju tagasi minna. Me soovime, et meid usaldataks ja meie tegemistes toetataks ka edaspidi.“

Saue linna vapil on tammelehed. Kui rääkida sümbolite keeles, siis tamm on ju väärikas, tugev ja tormidele vastu pidav puu. Meie ülesanne on väikestele tammedele jagada piisavalt tähelepanu, valgust, soojust ja hoidmist nii, et neist kasvavad suured tugevad vastupidavad tammed.“

guasju ja lauanõusid saime Munalaskme lastepäevakodust, mis kuulus Keila EPT-le ja likvideeriti. Minu käsutusse anti veoauto juhi ja kahe laadijaga ja ära me kolisime. Kõik tegid kõiki töid, mida oli vaja teha ja kellel aega oli.“

Tollasest 22 lapsega lasteaia Pärnasalu tänava kortermajas kasvas 1986. aastaks välja 12-rühmaline lasteaed Kuuma tänavas. Täna on lasteaias 17 rühma 350 lapsega, 73 töötajaga lasteaia aadress on Koondise 23.

Midrimaa kasvamise lugu

Järgmine lasteaia juhataja Anne Teetamm, kellest hiljem sai ametlikus keeles direktor, kirjeldas ettekandes lasteaia Midrimaa kasvamise lugu. Ta meenutas suureneva lastearvu kasvuga seotud juurdehitust, millega lisandus Midrimaale neli rühma ja suur saal, kõõgi renoveerimist ja moodulite paigaldamist. Samuti pidas ta oluliseks paljude traditsioonide jätkamist, näiteks heategevuslik kevadpidu ja pidžaamapidu, ning uute väljakujundamist.

Anne Teetamme töö juhatajana algas meie taasiseseisvunud riigi algusaastatel ja

Vasakult: Maiki Vanahans Tuleviku lasteaiaist, Mare Torm, Anne Teetamm, Meeli Paju, Diana Kuntor Saue lasteaiaist Midrimaa, Katrin Õisma Riisipere lasteaiaist, Rita Pukk Laitse lasteaiaist Kirsiaed, Maie Joaveski Turba lasteaiaist, Riina Lotamõis Haiba lasteaiaist Riisikas. Fotod: Helgi Vaher, Sirje Piirsoo

Tänu Anna Hõbesalule pikaajase südamega tehtud töö eest Saue lasteaia Midrimaa kokana

Tänu Helle Torimile pikaajase südamega tehtud töö eest Saue lasteaia Midrimaa logopeedina

Sünnipäevaaktus

kui tänasel päeval me igapäevaelus sularaha väga palju ei kasuta, siis 24 aastat tagasi tõi juhataja töötajate palgaraha pangast lasteaeda kilekotiga.

Pilk tulevikku

Lasteaia uue direktori, Diana Kuntori ettekanne algas kasvamise looga, sest lisandus 17.

rühm. Diana lootis, et sellega on Midrimaa kasvamine lõppenud ja suunas ettekandes pigem pilgu tulevikku.

Põhilised märksõnad on töö inimestega ja liikumine selles suunas, et lasteaias töötaks professionaalsed, kõrge motivatsiooniga ja Midrimaa arengusse panustavad inimesed.

See omakorda tagab laste rõõmu ja heaolu lasteaias ning lapsevanema rahulolu. Kuntor tõdes, et Saue laps on Midrimaa peegel.

Üks etapp Saue linna ja lasteaia ajaloos on lõppemas. Saue lasteaiaist Midrimaa saab üks suure Saue valla paljudest lasteaedadest.

Tänukirjad vasakult: Jaan Palumets, Anneli Vares, Eha Kassmann, Siiri Gelkova, Tõnis Laud, Diana Kooskora, Meeli Kallas, Leo Sepp, Villu Liiv, Kristi Paas

Tänuvastuvõtt, kuid linnaks jääb Saue edaspidigi Saue valla keskusena

Saue Sõna

Saue Linnavalikogu esimees Valdis Toomast ja linnaapea Harry Pajundi korraldasid 6. oktoobril Saue Kontserdisaalis tänuvastuvõtu, et võtta kokku linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus ja tänada neid, kes selle 24 aasta jooksul, mil Saue linna staatus on olnud, linna arengusse ja arendamisse oma panuse andsid. Siinkohal on paslik rõhutada, et linnaks jääb Saue edaspidigi Saue valla keskusena.

Kontsertaktuse juhatas kindlakäeliselt ja mõnusalt sisse õhtujuht Kristi Paas, seejärel oli kord Saue Poistekoori 4. klassi ansambli käes. Kõlas kolm laulu: Raimond Lätte „Ei tea“, Eesti rahvalaul „Me oleme pillimehed“ ning Toivo Kärki ja Juha Vainio „Tuulepoiste jenka“. Ansambli juhendab Elviira Alamaa, klaveril saatis poisse Priidik Purga.

Linnajuhtide Valdis Toomasti ja Harry Pajundi tervituskõned peetud, järgnes teenetemärkide ja tänukirjade üleandmine, noorsootöö aasta tegija väljakuulutamise ning kauni kodu konkursil tunnustuse pälvinute tänamine.

Enne veel, kui lavale astus Kaunimate aastate vennaskonna trio koosseisus Andres Dvinjaninov, Toomas Lunge ja Indrek Kalda, olid video vahendusel ekraanil kõik endised ja tänased linnapead ja volikogu esimehed, kes seda olid soovinud või kellel oli võimalus tulla, et meenutada ühte naljakat, ühte piinlikku ja ühte õpetlikku seika oma tööelust linna juhtimisel.

Teenetemärgi laureaadid 2017

- ◇ **Linnavalitsuse finantsjuht Ingrid Niid:** märkimisväärse panuse eest Saue linna finantstõhususe tagamisel ja tulemusliku töö eest linna finantsvaldkonna arendamisel.
- ◇ **Linnavalikogu esimees Valdis Toomast:** teenete eest linnaelu juhtimisel volikogu esimehena alates 2008. aastast ning tulemusliku tegevuse eest linna spordivaldkonna arendamisel.

Tänukirjad aktiivse osalemise eest Saue linna arendamises

- ◇ Saue Gümnaasiumi kauaegne direktor Jaan Palumets
- ◇ Saue linna sotsiaalvaldkonna asutaja ja valdkonna juht Anneli Vares
- ◇ Saue Linnavalitsuse kauaegne pearaamatupidaja Eha Kassmann
- ◇ Saue Linnavalitsuse kauaegne registripidaja Siiri Gelkova
- ◇ Saue Linnavaraameti juhataja Tõnis Laud
- ◇ Saue Koolihaldusasutuse juhataja Ivo Sandre
- ◇ Saue Linnavarahalduse hoolitsusjuht Diana Kooskora
- ◇ Saue Noortekeskuse juhataja Kristi Paas
- ◇ AS-i San Revilo juhataja Raidi Saar
- ◇ Saue Linnavalitsuse sotsiaalabispetsialist Meeli Kallas
- ◇ Saue Linnavalitsuse maakorralduse peaspetsialist Leo Sepp
- ◇ Saue Linnavalitsuse keskkonna ja maakorralduse spetsialist Villu Liiv

Lauri Malsroos pälvis linna tänukirja väga heade tulemuste eest rattaorienteerumise EM-il ja MM-il: EM-il Prantsemaal teine koht sprindis ja lühirajal ning kolmas koht MM-il Leedus sprindidistantsil.

Noorsootöö aasta tegija 2017

- ◇ **Tiina-Riin Uulma:** noortes tantsu- ja liikumisehuvil äratamise, tantsutraditsioonide arendamise ja tantsustuudio asutamise eest Saue linnas.

Kauni kodu konkurs 2017

- ◇ I koht: Karin Kuldmetsa ja Airo Aini koduaed Maastiku 12
- ◇ II-III koht: Grete ja Tarmo Kooseri koduaed Kesa 10 ning Triin ja Toomas Rootalu koduaed

Kontsertaktusele järgnes vastuvõtu vabam pool spordisaalis, kus tantsuks mängis ansambel Imre Saarna &

The Beat. Vahepausid täitis Vikerkaar sõu- ja Saue Simmajate segarühm mõisatantsudega.

Linnavalitsus ja volikogu esimees vasakult: abilinnapea Riho Johanson, linnaapea Harry Pajundi, finantsjuht Ingrid Niid, volikogu esimees Valdis Toomast, linnavalitsuse liige Kalev Israel ja abilinnapea Andres Kaarmann. Ingrid Niid ja Valdis Toomast pälvisid tehtu eest linna teenetemärgi

Fotod: OÜ Pildikompanii

Vasakult: noorsootöö aasta tegija Tiina-Riin Uulma ning nominendid Leho Valmas ja Merily Palmisäär

Ei usu, et keegi sauelastest on rahvusvahelistelt tiitlivõistlustelt nii palju medaleid saanud kui Lauri Malsroos (paremal). Fotol õnnitleb teda volikogu esimees Valdis Toomast

Vasakult: Kauni kodu konkursi teine ja kolmas koht võrdset ja võitjad.

Andreas Abeni ja Marina Jurtšenko ansambel kõlas hästi kokku, oli justkui kooshingamine: kõik nüansid, mida solist soovis välja tuua, olid klaveriga toetatud. Fotod: Saue Muusikakool

Kontserdi keskosa kroonis Brahmsi klarinetikvintett op 115 koosseisus Andreas Aben (klarnet), Sirje Müller (viul), Juta Ross (viul), Kristiina Sillak (vioola), Ruslan Petrov (tšello)

Muusikakool kogus heategevuskontserdiga raha pillifondi

Sandra Kalmann
Saue Muusikakooli õpetaja

Saue Muusikakoolis on ilusaks tavaks saanud korraldada kontserdisügisel üks kontsert, kus esinevad meie kooli õpetajad. 3. oktoobril selline heategevuslik kontsert aset leidiski, kus piletiraha ei võetud ja publik sai teha annetusi kooli pillifondi, mille raha on mõeldud õpilastele instrumentide ostmiseks.

Kontserdil astusid üles Andreas Aben (klarnet), Marina Jurtšenko (klaver), Georg Mirek King (klaver), Jakob Peäske (fagott), Aleksander Paal (saksofon), Anna Vibe (klaver) ja Priidik Purga (klaver).

Kava oli muljetavaldavalt rasketest teostest kokku pandud ja eeldas mugavustsoonist väljaastumist

Suure osa kontserdist moodustas klarnetimuusika. Andreas Aben esitas Lembit Veevo ja Jospeh Horovitz'i klarnetisonaate. Need olid väga hästi valitud erinevat laadi teosed, millega sai Andreas näidata erinevaid muusikalisi külgi: laulvat mahedat klarnetit, aga ka väga teravate rütmidega karakterit.

Klaveril saatis Marina Jurtšenko. Nende ansambel kõlas hästi kokku, oli justkui kooshingamine: kõik nüansid, mida solist soovis välja tuua, olid klaveriga toetatud.

Kontserdil sai kuulda kahe romantismiajastu pianisti heliloomingut

Kuna Frédéric Chopin ja Ferenc Liszt olid oma aja parimad pianistid-virtuoosid, on nende loomingu hulgas tehniliselt väga keerulisi teoseid.

Nii näiteks esitas Priidik Purga Chopini etüüdi op 25 nr 12, mis oma olemuselt on voolav, kuid samas ka närviline - justkui kiire sprint klahvidel.

Georg Mirek King mängis Liszti transtsendentset etüüdi nr 10 f-moll. Olgu öeldud, et transtsendentaalne tähendab midagi üleloomulikku või nagu Immanuel Kant kirjutab: „Kogemus piire ületavat.“

Brahmsi kõige suursugusem ja ülevam teos

Kontserdi keskosa kroonis Brahmsi klarnetikvintett op 115 koosseisus Andreas Aben (klarnet), Sirje Müller (viul), Juta Ross (viul), Kristiina Sillak (vioola), Ruslan Petrov (tšello).

See teos on laialdaselt tunnustatud kui Brahmsi kõige suursugusem ja ülevam teos ning on üks olulisemaid teoseid

kogu tema loomingu ja klarnetimuusika ajaloos.

Teos on pühendatud klarnetist Richard Mühlfeldile, kelle musitseerimise kuulmine ja sellest vaimustusse sattumine päästis valla uue külje Brahmsi loomingu.

Teos on olemuselt melanhoolne, vormilt klassitsistlik. Teose helistik, h-moll, oli 19. sajandi heliloojate jaoks väga tähendusrikas. Kui teose muusikaline materjal ei olegi niivõrd raske, siis esituse teeb keeruliseks just ühtsuse saavutamine ja emotsionaalne poolus muusikas.

Brahms on oskuslikult igale pillile kirjutanud soolokohad, mis tõusevad esile ja taas sulanduvad ansambli mängu. Kõike seda töid ka kontserdil esinejad välja. Soolod olid kaunit ja tunnetatult mängitud. Kogu esitus moodustas ilusa

sidusa kaare I ja IV osa vahel. Koosmängu harjutamisega oli tehtud palju tööd ja teosetunnetus oli nii hea, et isegi pisi-vead jäid tagaplaanile.

Jakob Peäske raputas unelmatest Monti kontsertpala-laga Csárdás

Ülimalt tehnilise teose mäng oli veatu ja publikut kaasakiskuvalt artistlikult esitatud.

Kontserdi lõpetas Aleksander Paali lugu „Lullaby“. See oli põnev avastus Paali muusikamaalimas. Ülimalt mõtlik ja kauni meloodiaga teos võttis end kui enda hoolde ja alles viimaste nootidega lasi unelevast maailmast reaalsusse.

See kontsert näitas, kui head pedagoogid-interpreetid meie lastega tegelevad – väärtustage ja käige neid kuulamas. Olen uhke, et mul on sellised kolleegid!

HNPO muutis muusikapäeva rahvusvaheliseks

Sandra Kalmann

Rahvusvahelist muusikapäeva tähistatakse 1. oktoobril alates 1975. aastast. On rõõm, et kogu Eesti suuremad ja väiksemad kontserdisaalid on sellel päeval muusikaga täidetud. Esinejad on professionaalsed muusikud, aga ka õpilased.

Muusikapäeva tähistati ka Saue Kontserdisaalis. Peaesinejaks oli ungari löökpillimängija Csaba Zoltán Marján, keda saatis klaveril Anneli Tohver. Kontserdi teises pooles esines Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester (HNPO) Harry Illaku ja Sirly Illak-Oluvere dirigeerimisel.

Rahvusooper Estonias ja mitmes Tallinna muusikaõppeasutuses omaks saanud ungarlasest suurepärase ksülo-

HNPO muutis muusikapäeva tõeliselt rahvusvaheliseks, musitseerides esimeses loos koos ungari löökpillimängija Csaba Zoltán Marjániga. Paremalt orkestri dirigent Harry Illak. Foto: Kristiina Liivik

foni-mängija Marján esitas kontserdi esimeses pooles duo- ja soolopalasid. Publik sai kuulda suurepäraselt musitseerimist nii

vibrafonil kui ksülofonil.

Et löökpillidele ei ole kuigi palju sooloteoseid kirjutatud, mängis Marján ka autoriteost.

Sooloteos vibrafonile ja klaverile oli täis rütmikust ja põnevat harmooniat. Rahulikule keskosa, mis oli mediteeriv, järgnes taaskord justkui hispaania muusikast mõjutatud rütmikus.

Kaunis soolopala löökpillile oli ka Igor Lesniki „Esimene mänguasi“ - mõtlik tagasivaade või unistus esimesest lemmikmänguasjast, mida solist esitas suurepäraselt ja mängu süüvivald.

Hooaja avakontserdil kasutas HNPO ära võimaluse muusikapäev tõeliselt rahvusvaheliseks muuta, musitseerides esimeses loos koos Marjániga.

Noorteorkestri tegemine on üks tänuväärne ettevõtmine: seal saavad noored puhkpillimängijad nautida koosmängu mõnu.

HNPO tegi kontserdil sügava kummarduse meie puhkpillimuusika hällikiigutajale, David Otto Wirkhausile tema ümmargusel sünniaastapäeval. David Otto Wirkhaus oli üks puhkpilliorkestri traditsioonidele nurgakivi panija.

Kontserdil kõlas Wirkhausi üks vähestest säilinud teostest „Oh tõuse, laul“, aga ka kolm inglise rahvalaulu.

Kogu kontserdile pani punkti Scott Joplini kuuluis ragtime „The Entertainer“. Orkester kõlas säravalt ja saali oli tunda nende rõõm pillimängust.

Noortest muusikutest oli publik niivõrd vaimustunud, et nõuti lisapala. Orkester kitsi ei olnud ja nii esitatigi Priit Raiki „Tormakas algus“.

Võistlejaid oli kolme raja peale kokku 67

Terje Toomingas
Saue Spordikeskuse juhataja

Saue Spordikeskus korraldas koostöös spordiklubiga Saue Tammed 7. oktoobril sarja „Saelane liikuma“ orienteerumisvõistluse.

Tegu oli suundorienteerumisega, kus punkte tuli läbida järjekorras kontrollajaga kaks tundi.

Osalejate seas oli maailmatasemel tipporienteerujaid, aga ka neid, kes läbisid rada esmakordselt sügisest loodust ja laupäeva nautides.

Rattaraja kolm kiiremat naisorienteerujat. Fotod: Jaan Toomingas

Võistlejaid oli kolme raja peale kokku 67

Osalejatel oli valida lühikese ja pika jooksuraja vahel. Rattahuvilistele oli oma raja maha märkinud rajameister, sauelane Lauri Malsroos, kes tuli tänava rattaorienteerumise EM-il teisele kohale sprindis ja lühirajal ning kolmandaks MM-i sprindidistantsil.

Stardipauk kõlas Saue staadionil. Jooksuradade distants linnulennult oli 3,8 ja 5,6 km, rattaraja pikkus 9,8 km. Pikema jooksuraja võitis Siim Vinter, naistest oli parim

Susan Pihelgas. 3,8 km pikkusel rajal oli kiireim Mart Vendelin, naistest jõudis finišisse esimesena Siiri Raagmets.

Ka rattarajal käis tihe võistlemine - üldvõitja Margus Hallik, naiste parim Liisi Rist.

Täieliku lõpuprotokolliga saab tutvuda www.sauespordikeskus.ee/Finisiprotokollid-20171.

Suur tänu kõigile osalejatele ja Saue Tammede liikmetele.

Kohtumiseni 11. novembril kell 12 Saue staadionijooksul Isadepäeva-eri.

Anett Pajur ja Macho taas kullal

Saue Sõna

Eesti suurimast ratsutamisvõistlusest takistussõidus Tallinn International Horse Show'st 2017 võttis 6.-8. oktoobril Saku Suurhallis osa ka sauelane Anett Pajur, kes koos hobusega Macho saavutas ponide arvestuses esimese koha.

Jalgratas talvekorteriks valmis

Kontrolli rehvide seisukorda
Ole veendunud, et rehvides oleks soovituslik rõhk. Soovitusliku rehvirõhu leiad rehvi välisküljelt.

Eriti tuleks sellele tähelepanu pöörata, kui ratas ei riputata talveks lae alla või seinale. Pärast pikaajalist seismist tühjadel rehvidel on oht, et rehvi välisküljed saavad viga. Teatud juhtudel võib see lõppeda rehvi lõhkemisega.

Pese ratas puhtaks

Kuigi survepuriga pesemine on mugav ja kiire, võib see roostet tekitada. Ennekõike on ohustatud laagrid ja amordid.

Kõigepealt lase ratas voolikust kerge surveveega puhtaks. Seejärel eemalda suurem pori harjaga. Pese ratas švammi ning sooja vee ja Fairy lahusega puhtaks, lase mõned minutid seista ja loputa voolava veega. Järgmisena eemalda harja või pintsliga kinni jäänud mustus keskjooksu juurest, hammasratastelt, ketilt ja teistelt pisi-detailidelt. Lõppviimistlusena loputa ratas veega ja kuivata põhjalikult.

Õlita trossid ja kett

Selleks, et vältida roostet ketil või trosside halba seisukorda kevadel, õlita need.

Tühjenda pudelid

Orienteerujad järjekordset punkti võtmas

Rattaraja kolm kiiremat meesorienteerujat

Esimene start orienteerumisele

Päev Paldiskis

Elina Mägi

27. septembril võtsime nõuks külastada Paldiski linna. Rongiga sõitsime Kloogani, sealt edasi viis buss.

Paldiski oli alates 1940. aastast suletud linn, sestap pole sinna paljud eelnevalt jõudnudki. Meie tutvusime sel korral vaid mõne vaatamisväärsusega.

Esimesed eestlaste asulad olid Pakri poolsaarel juba X-XII sajandil. XIII sajandil hakkasid tekkima ka rootslaste asulad.

1715. aastal jõudis Paldiskisse Peeter I. Tema käsul alustati sadama rajamist. Linna asutamispäevaks loetaksegi 20. juulit 1718, mil alustati sadamuuli ja kindluse ehitamisega.

Paldiski on etendanud tähtsat osa Vene Impeeriumi ajaloos, olles üks olulisemaid sadamaid. Linna on külastanud mitmed riigivalitsejad, nagu Katariina II 1762. aastal. 1912 toimus seal Venemaa monarhi Nikolai II ja Saksamaa valitseja Wilhelm II kokkusaamine.

Amandus Heinrich Adamsoni majamuuseum

Meie esmane sihtkoht oli tuntud Paldiski elaniku Amandus Heinrich Adamsoni majamuuseum. Adamson sündis 1855 kunagise Leetse ja Pallaste mõisa maal Uuga-Rätsepa talus. Pärast pikki eemaloleku aastaid otsustas ta naasta kodukanti ja alustas Paldiskis kodu rajamist. Esmalt valmis suveteeljee ja seejärel kahekoruselise elumaja. Praeguseks on alles vaid renoveeritud ateljee, elumaja hävis 1944. aasta pommitamisel. Sellest on järel vaid 8-astmeline peatrepp ja kelder selle all.

Kohalikult giidilt saime põhjaliku ülevaate kunstniku elust ja töödest. Adamson oli 20. sajandi alguse tunnustatumaid skulptoreid Vene tsaaririigis, tema töid võib leida mitmes linnas. Russalka avamisel Kadriorus 1902 oli kohal tsaar Nikolai II isiklikult. Skulptor suri südamerabandusse kodumaja lähel 26. juunil 1929. Kunstniku soovil maeti ta Pärnu Alevi kalmistule Vabadussõja monumendi kõrvale.

Külmrelvade väljapanek Peeter Tollis

Lõunatamiseks oli valitud järgmine ajalooline hoone, tavern Peeter Toll. Hoone ehitamist alustati 1716 seoses Peeter I rajatava sõjasadama ja kindlusega. Tutvusime põneva külmrelvade väljapanekuga. Tege-

Paldiskis ainulaadne puukirik

mist on 145 esemest koosneva erakoguga, kusjuures vanim pistoda pärineb pronksiajast, sekka ka mõned huvitavad mundrid ajaloost.

Radoneži Vaga Sergi kirik allub Moskva Patriarhaadile
13. juunil 2015 avati ja pühitseti Paldiskis ainulaadne puukirik, Radoneži Vaga Sergi kirik, mis allub Moskva Patriarhaadile. Ehituse rahastaja oli Lukoili tütarfirma juhataja Sergei Tšaplõgin. Kiriku ehitas Soome firma Honkarakenne. Hoone on männipuidust, põrandad tammest. Ristid ja kuplid on tehtud Eestis, kellad valati Voronežis. Ikonostaas on valmistatud Kreekas. Vitraažide meister on tunnustatud Eesti vitraažikunstnik Andrei

Lobanov. Kiriku keldris asub moodne baptisteerium, kus ristitav inimene kastetakse täielikult vee alla. Kirik on pühendatud meremeestele. Lastele tegutseb kirikus pühapäevakool, tegutseb ka laulukoor. Preester sõidab kohale Tallinnast. Saime ronida ka kellatorni, kust avanes vaade linnale.

Rahakott ei anna hinge

Ilusa päeva Paldiskis lõpetas 18. sajandi lõpul valminud Püha Georgi Kirik. Paldiski Püha Georgi kogudus kuulub Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku (EAÕK) alla. Kiriku ajaloos väärib märkimist, et vastavalt baaside lepingule sai Paldiskist Nõukogude Liidu sõjaväebaas ja kogudus kaotati. Kiriku varad

viidi Tallinna Ristija Johannese kirikusse Nõmmel. Nõukogude okupatsiooni ajal mahavõetud kiriku kellatorn ja sibulapeaga altarikuppel on endiselt taastamata. Kogudus taastati 20. sajandi lõpul.

Raha lõhna kirikuhoones tunda ega näha ei olnud. Kirik on küll kodune ja hubane, kuid nukras seisus. Juba kiriku ümbrus on Moskva Patriarhaadi Kirikuga võrreldes nagu öö ja päev. Kui esimese ümber laiub pügatud muru, mida ääristab väärikas aed, siis Eesti EAÕK-i koguduse kiriku ukse all on traataed, mis on paari meetri kaugusel vanast väärikast peauksest. Pügatud muru asemel laiutasid umbrohu puhmad. Aga õhustik oli kodune ja soe. Rahakott ei anna hinge.

Sügis Saue Päevakeskuses

- ◇ **26. oktoobril kell 13** reisisiklubi. Ann Kalamees räägib ja näitab pilte Odessast.
- ◇ **26. oktoobril kell 18** lauluklubi.
- ◇ **27. oktoobril kell 16** seltsingu Tammetõru koosviibimine.
- ◇ **3. novembril kell 18** Saue valla lauluklubi Laagris Veskitammi 8.
- ◇ **9. novembril kell 13** reisisiklubi. Räägime ja vaatame pilte Rumeeniast.
- ◇ **15. novembril kell 16** lõunamuusika kontserdi „Läänemeremaade hällilaulud“ külastus. Vajalik kohene registreerimine. Pilet 5 eurot maksta linnavalitsuse kassasse, märgusõna „lõunakontsert“.
- ◇ **21. novembril kell 11** eakate sünnipäevapidu neile, kel aastaid 65 ja enam ning sünnipäev oktoobris, novembris või detsembris.
- ◇ **23. novembril kell 13** raamatuklubi.
- ◇ **25. novembril** osaleb Saue seniorteater teatripäeval Padisel.
- ◇ **28. novembril kell 11-13** kohtumispidu Vanamõisa seltsimaja memme-taadi klubiga. Esinevad Saue Päevakeskuse ringid ja vaatame koos pilte kohtumisest aastal 2009. Pidud toimub Saue Noortekeskuses

Tähelepanu tähehuvilised!

Palume registreeruda kõigil, kes soovivad minna kooli teleskoobist tähti vaatama. Aeg on täpsustamisel.

Oktoobrikuu sünnipäevalapsed

JÜRI-UUDO RINNE	87
JAAN PERT	85
HEINO MARTINSON	85
ENDEL VEINBERG	85
HARRI NÕULIK	85
PILVI TOMBERG	84
UDO TOMBERG	84
VIRVE MÖLDER	84
ANNE-MARI ROHDE	83
IRMA VAIKLO	83
ARNO VESTER	83
MEELI PAJU	82
VIRVE JÄRV	82
JÜRI HANNUS	82
KALJU REE	82
VAIKE IHERMANN	82
HEINO LAANSOO	81
MILVI RELVISTE	81
ANTS TEDVIG	81
MARGIT MIHKELSON	80

Palju-palju õnne!

21. novembril kell 11-13 Saue Noortekeskuses

SÜNNIPÄEVAPIDU

neile, kel sünnipäev oktoobris, novembris, detsembris ja aastaid 65 või enam.

Registreerumine päevakeskuses.

KEILA
TARBIJATE ÜHISTU

Nädalalõpu pakkumised 20.-22. oktoober

Saue Kaubakeskuses

Ridva 15, Saue. Avatud: 9-22

RÕÕMU KAUBAMAJA
Haapsalu mnt. 57b, Keila. Avatud: 9-22

Naiste joped ja mantlid -20%

Pakkumine kehtib 20.-22. oktoober või kuni kaupa jätkub! Lisainfo: www.keilaty.ee, tel: 6580800

Seapraad kamaraga maitsesetatud Maks ja Moorits 2,99 €/kg tavahind 5,99 €/kg -50%	Suitsutatud broileri poolkoivad vp. 600 g Tallegg 2,15 € (3,58 €/kg) tavahind 3,35 € -36%	Kapsa-selleri-salat 1,80 €/kg tavahind 2,50 €/kg -30%
Kinder Bueno 43 g 0,55 € (12,79 €/kg) tavahind 0,75 € -27%	Zewa Klassik majap. paber 2 rulli 0,99 € tavahind 1,39 € -28%	Kuldne Klassikaline röstsai 300 g Leibur 0,59 € (1,97 €/kg) tavahind 0,71 € -17%
Kinder Bueno White 39 g 0,55 € (12,79 €/kg) tavahind 0,75 € -27%	Keerusai 320 g 0,69 € (1,88 €/kg) tavahind 0,98 € -30%	

SAUE AUTO TEENINDUS

BOSCH Service
Car Service

Saue linna ettevõtte pakub tööd autopesijale

Ootame Sind oma meeskonda, kui oled

- hoolas, õpihimuline, eelneva kogemusega, sõbralik, uutest väljakutsetest huvitatud.

Võimalik ka väljaõppe kohapeal.
Palk alates 650.- eurot neto + läbimüük.

Tööülesanded on

- sõiduautode, maasturite, pakibusside sise- ja välipesu;
- vahatamine, poleerimine, keemiline pesu, mootorite pesu.

HELIA SERVICE OÜ Keskuse 4, Saue
E-posti aadress info@heliaservice.ee Telefon 513 5209, 514 4209
www.saue autoteenindus.ee

**SUUR AITÄH KÕIGILE, KES
USKUSID JA TOETASID!
HAKKAME PILTI KOKKU PANEMA!**

IRL SAUE OSAKOND

SÜGISPINKS
SAUE NOORTEKESKUSES
11. NOVEMBER KELL 10:00

REGISTREERIMISEKS SAADA OMA NIMI
JA SÜNNIAASTA HOBIPINKS@GMAIL.COM
ÜRITUS ON TASUTA, PARIMATELE AUHINNAD

laupäeval
11. novembril 2017

STAADIONI- JOOKS

ISADEPÄEVA-ERI

**START KELL 12.00
SAUE STAADIONIL**

Läbida tuleb **1080 m** ajavõtuta
(kuni 10. eluaastat **540 m** ajavõtuta)

Eelregistreerimist üritusele ei toimu.

Isadele ja vanaisadele, kes läbivad antud distantsi lapse või lastega - **eriauhind.**

**Tule osale kogu perega!
Osalejate vahel loositakse auhindu!**

Üritust korraldab Saue Spordikeskus
Lisainfo Saue Spordikeskuse projektijuht
Timo Hallist
spordikeskuseprojektijuht@saue.ee

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Saue Gümnaasium
Kooli aadress: Saue, Saue

